

FI lausuntopyyntö VV

1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
ympäristöministeriö	hallitussihteeri Ville Koponen; vastauksen on hyväksynyt ylijohtaja Helena Säteri	puh. 0295 250 132, ville.koponen@ym.fi		

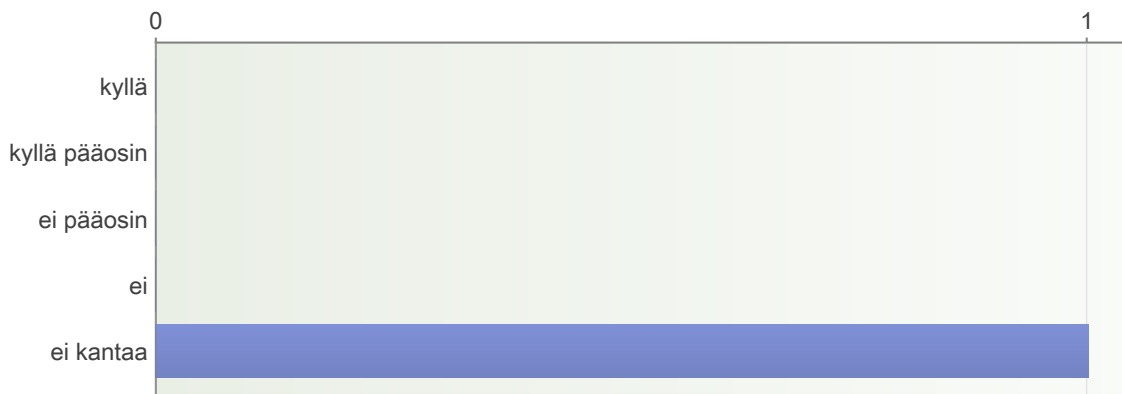
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

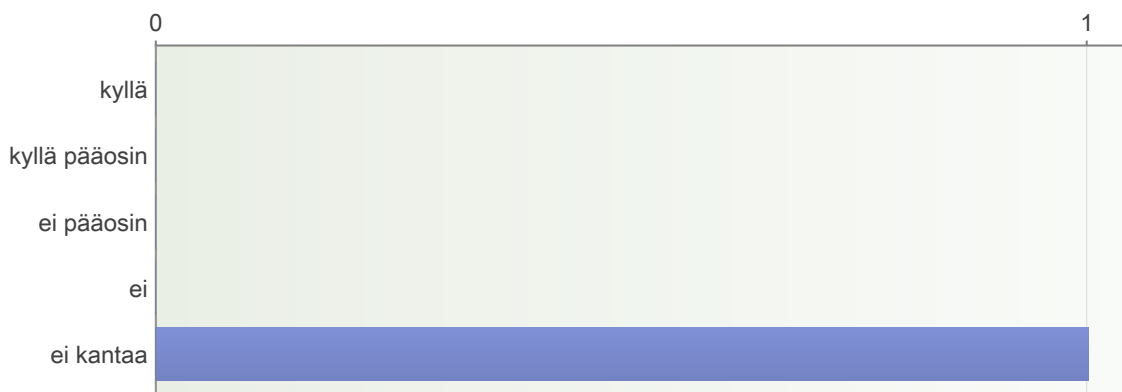

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

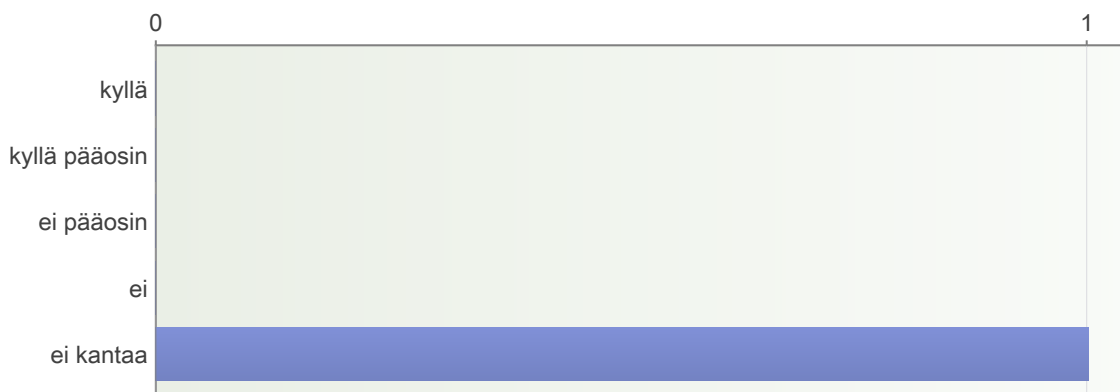

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

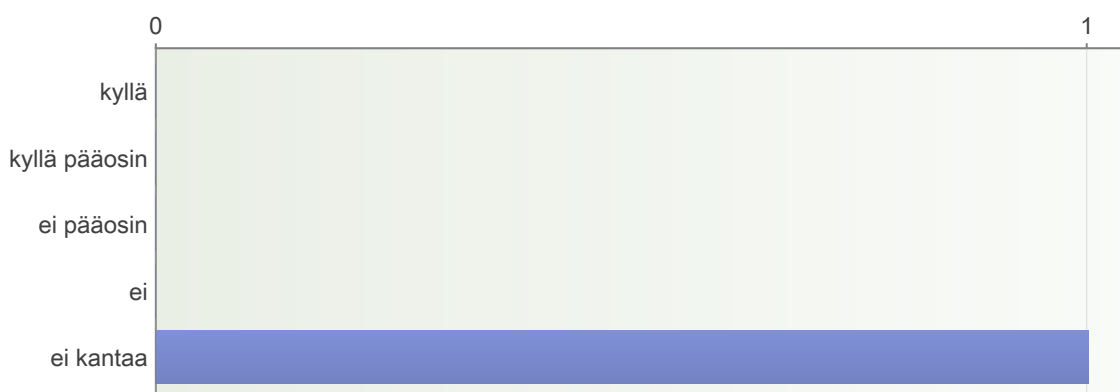

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

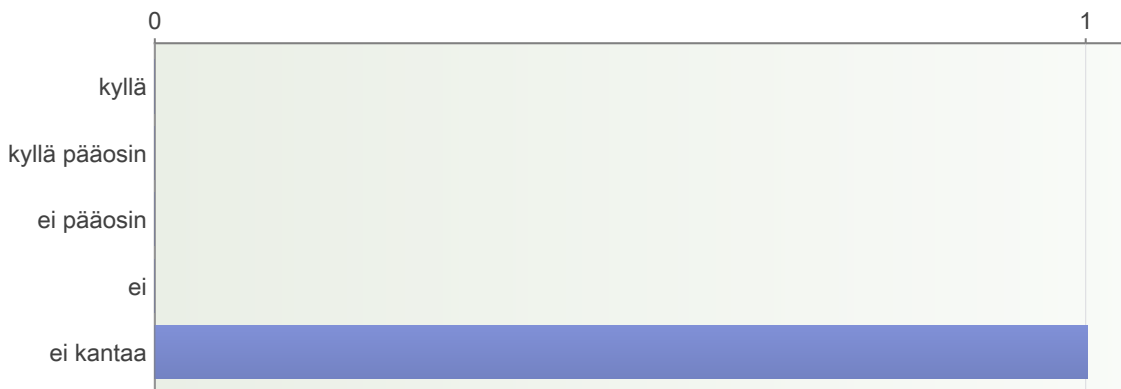

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

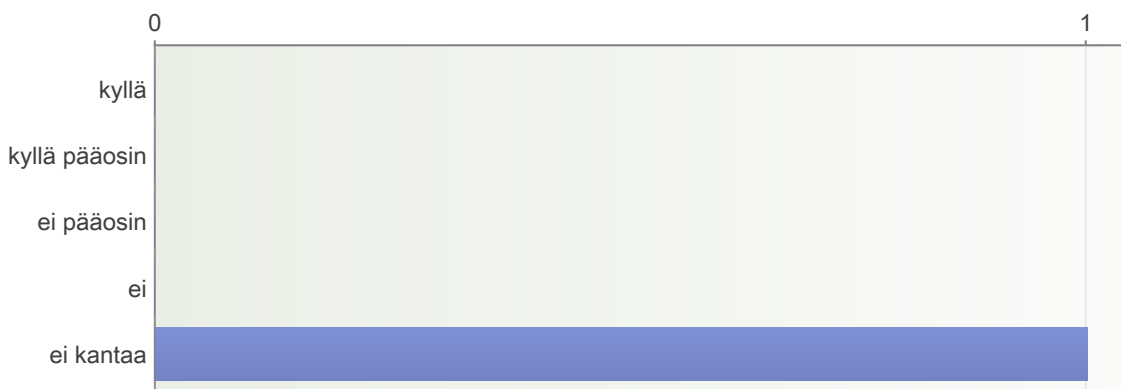

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

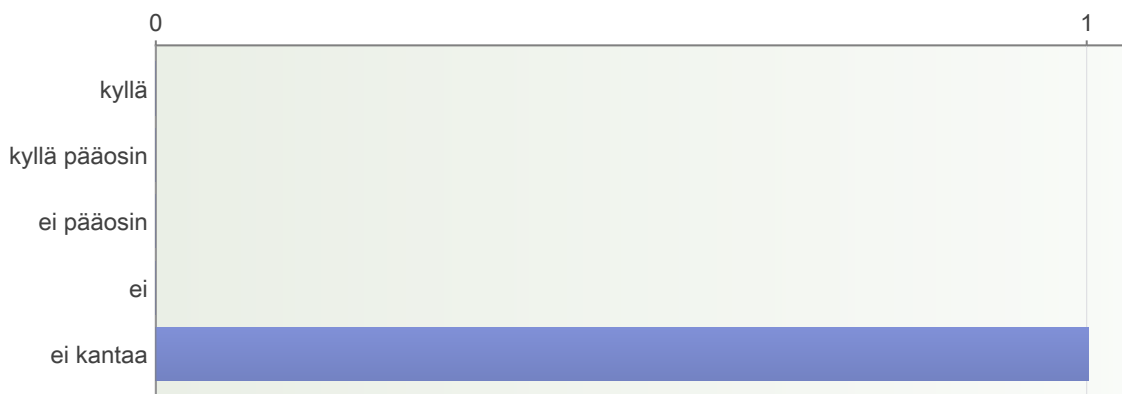
Ei vastauksia.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

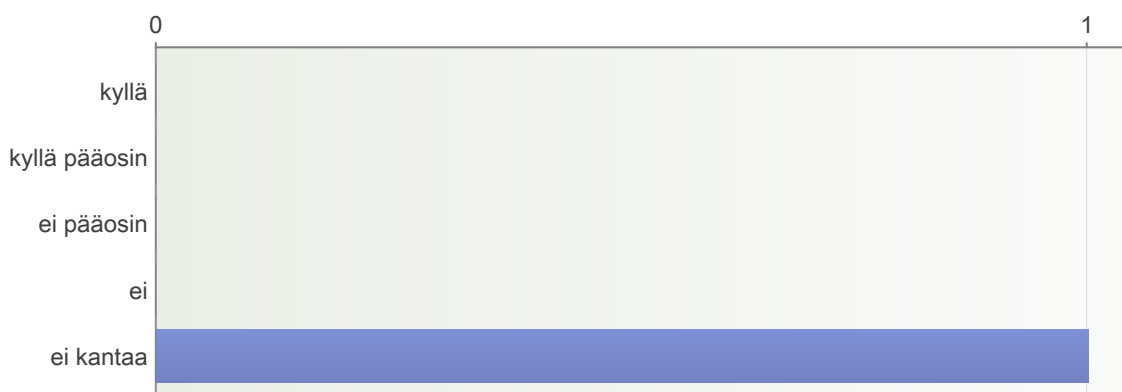

21. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

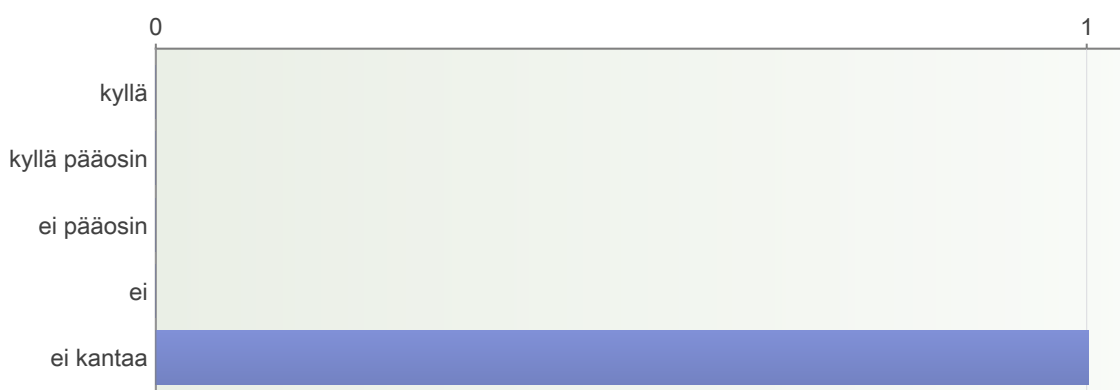

25. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

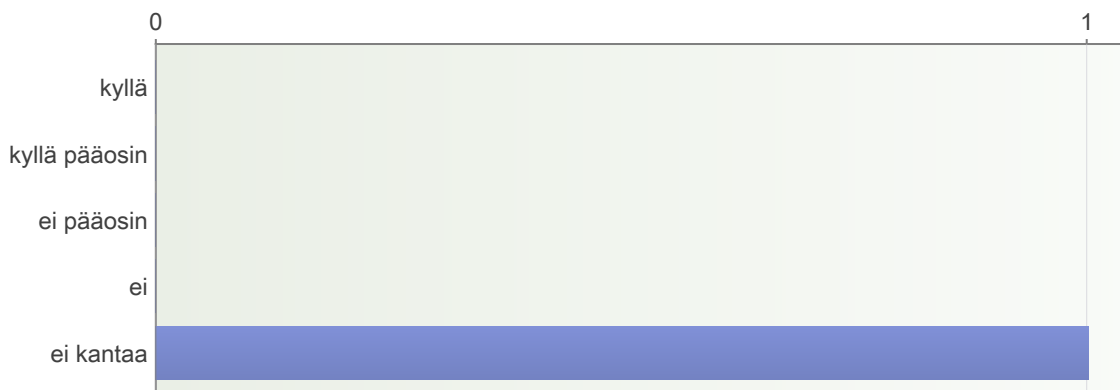

27. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

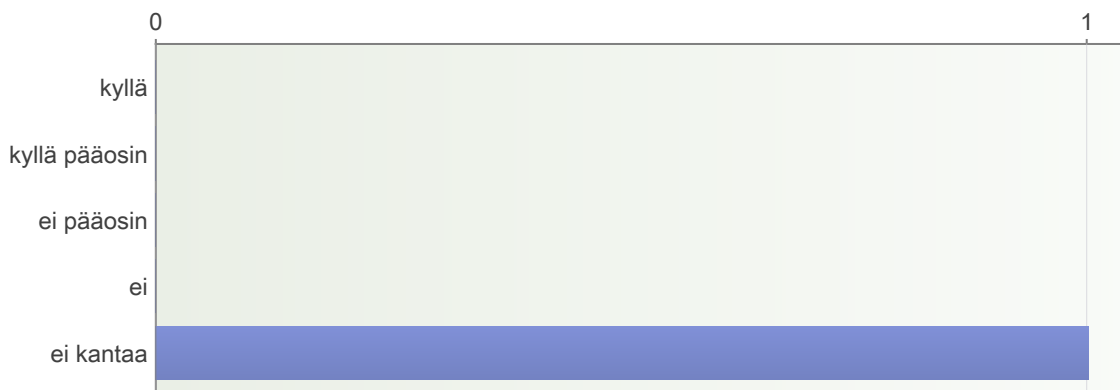

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

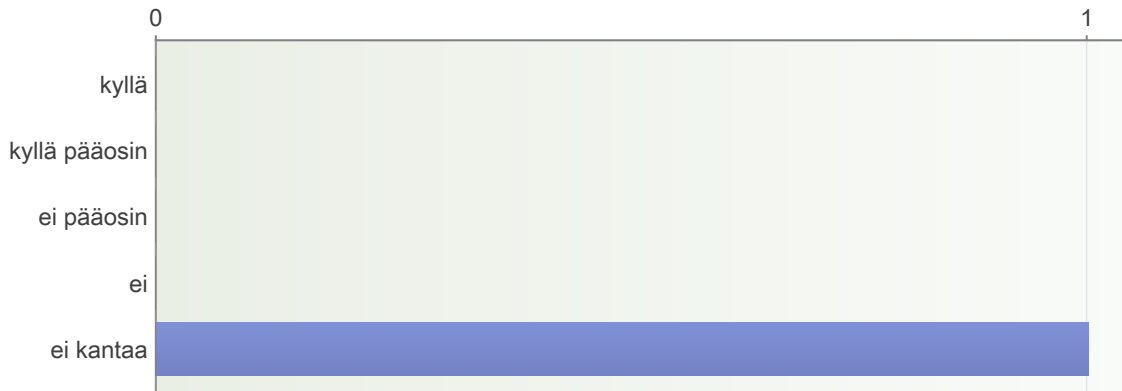

31. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

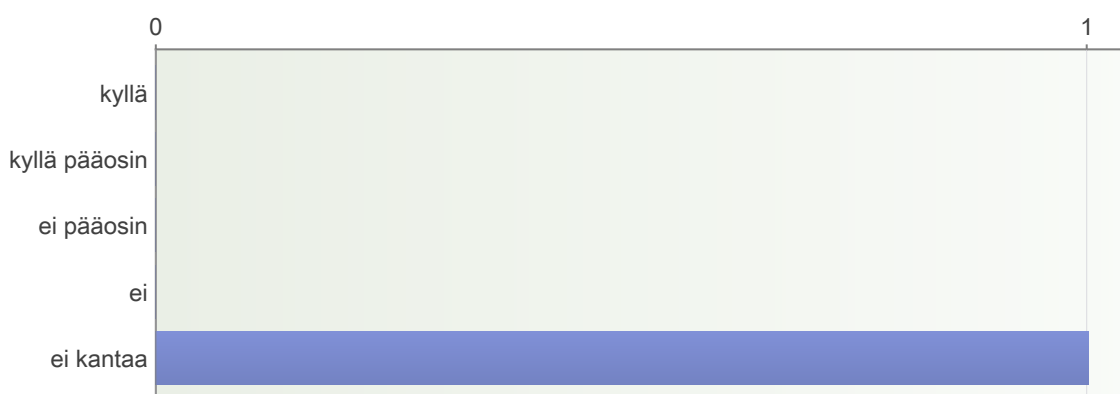
35. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

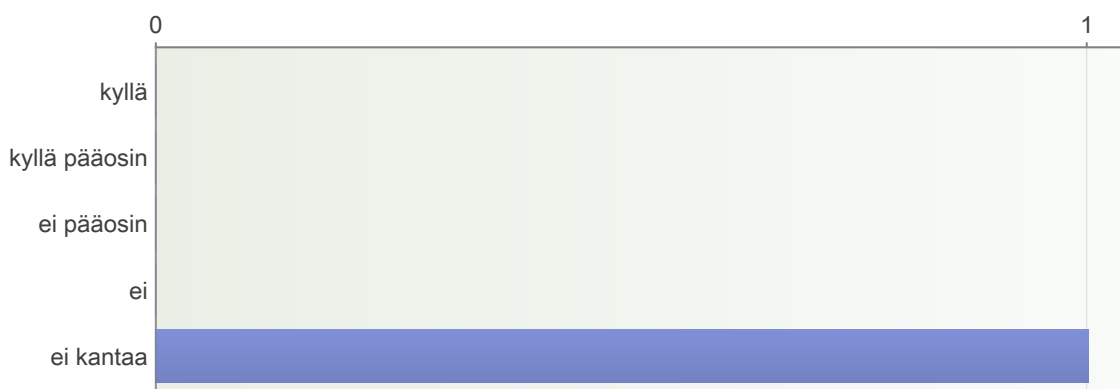

37. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

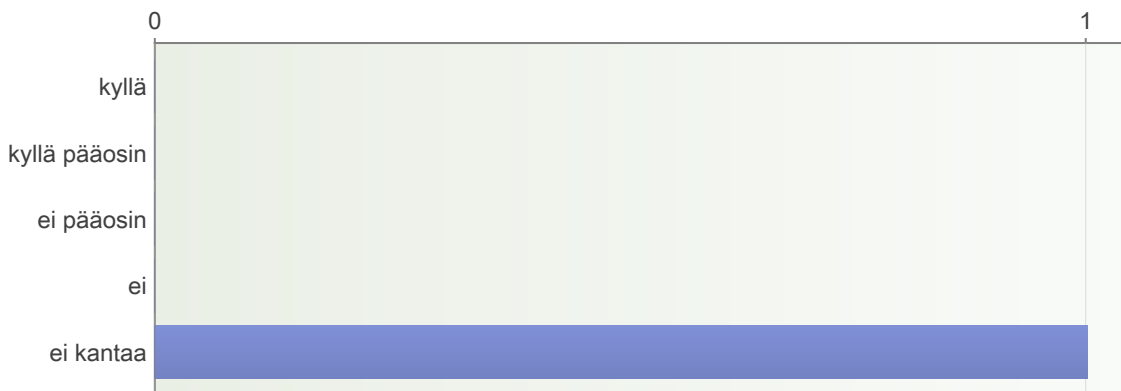

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

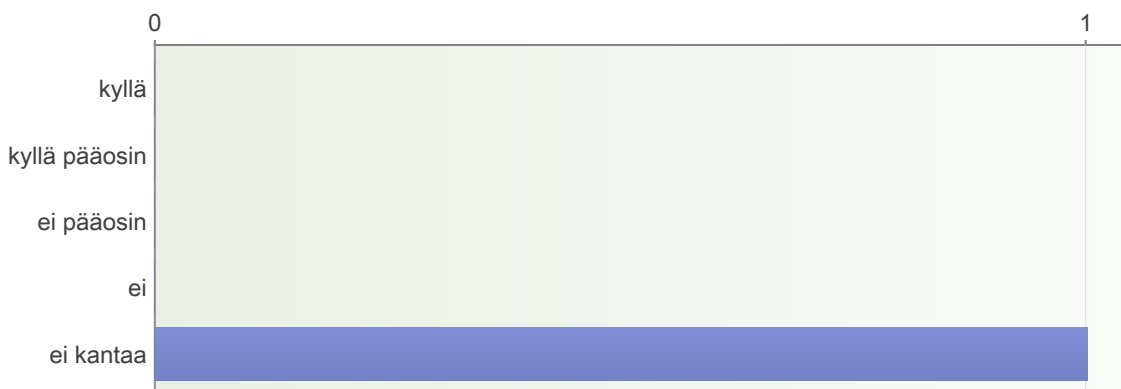

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

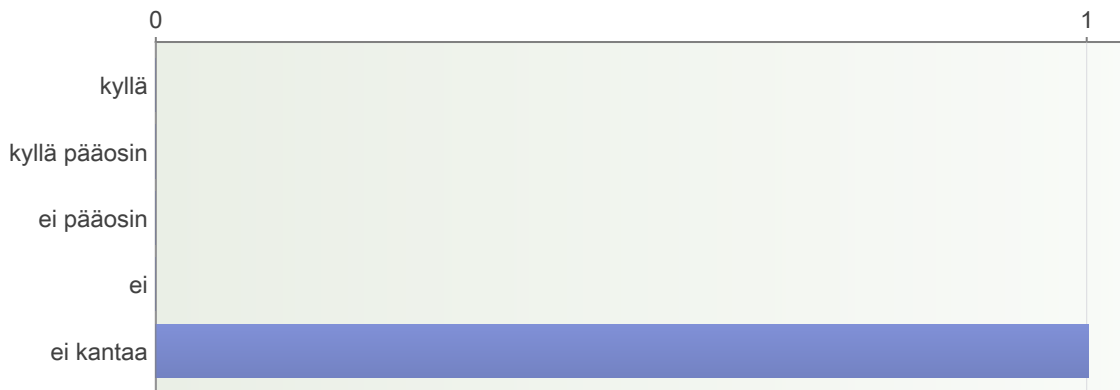
43. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

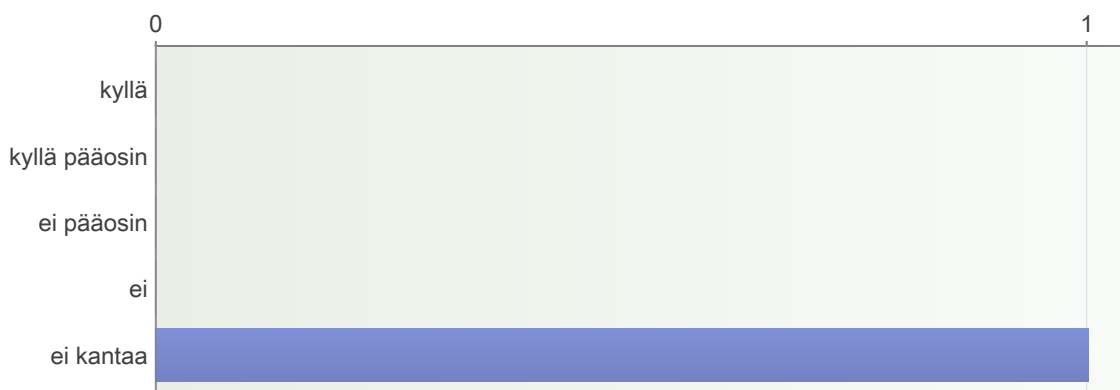

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

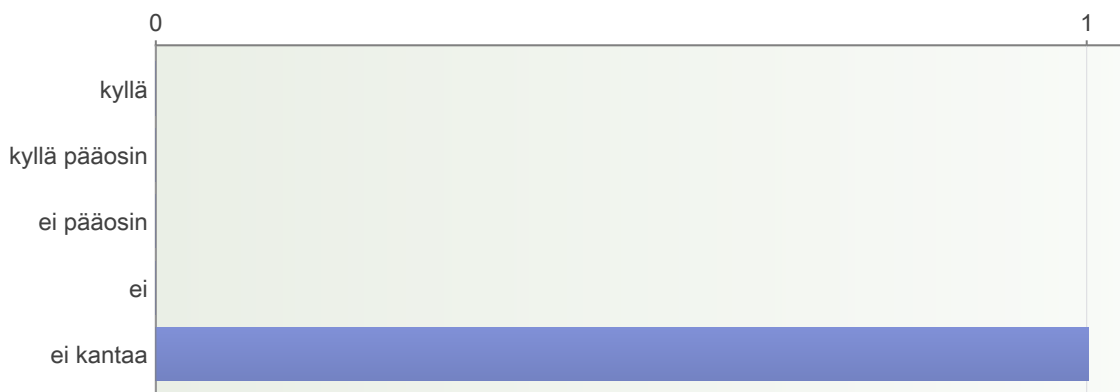

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

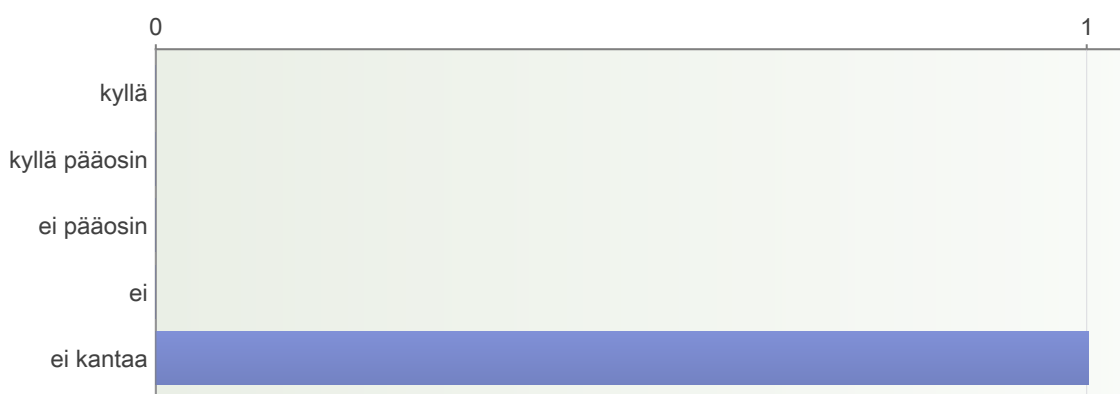

49. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

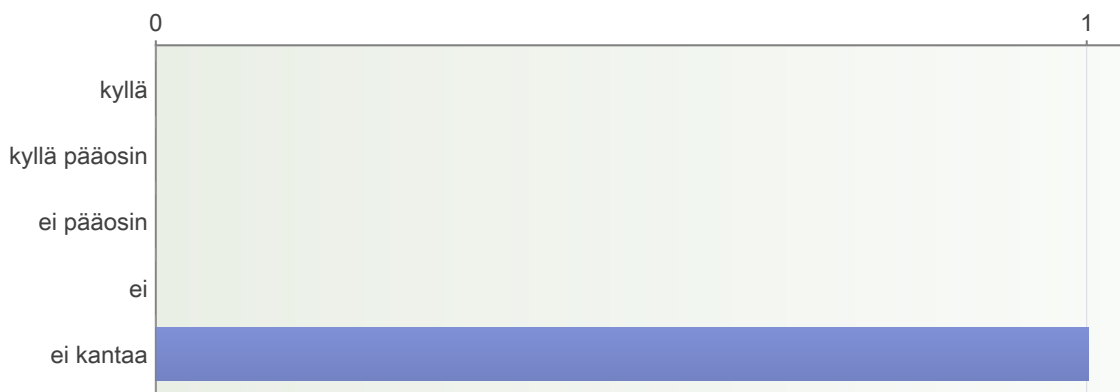

51. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

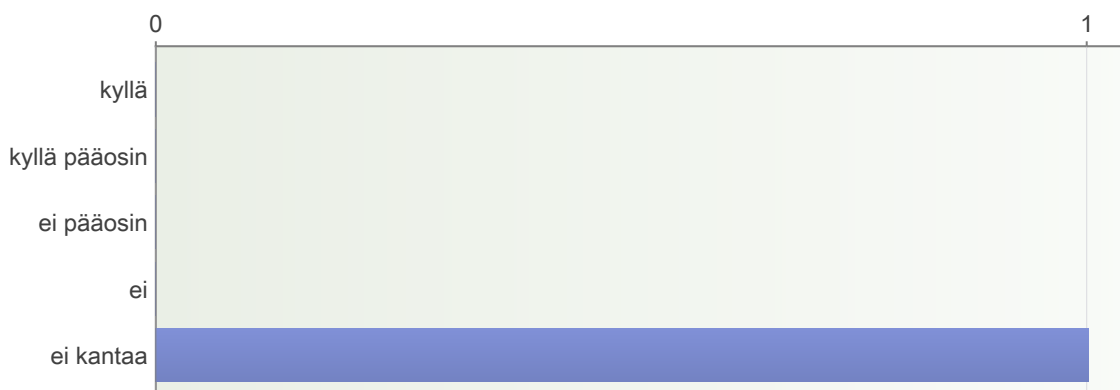

53. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Ei vastauksia.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

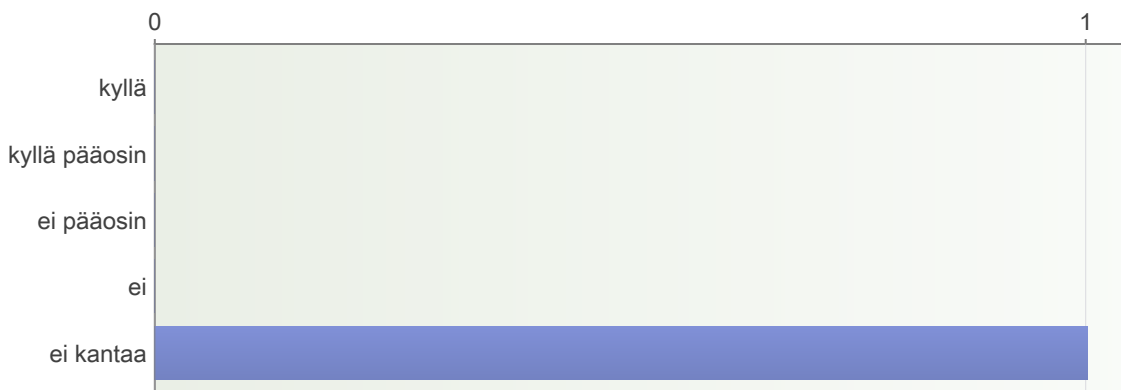

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Ei vastauksia.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Kuten esitysluonnoksen yleisperusteluissa sivulla 36 todetaan, Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA osallistuu erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden asumisen, esimerkiksi kehitysvammaisten, vaikeavammaisten, mielenterveyskuntoutujien ja ikääntyneiden palveluasuntojen, rahoittamiseen. Merkittävä osa näiden ryhmien käytössä olevista palveluasunnoista (useiden ryhmien kohdalla lähes kaikki), on ARA:n myöntämällä valtion tuilla rahoitettuja. Tukimuotoina ovat korkotukilainat, joita myönnetään vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalojen korkotuesta annetun lain (604/2001) nojalla, sekä aravalainat, joita on myönnetty aravalain (1189/1990) ja aravarajoituslain (1190/1993) nojalla. Uusia aravalainoja ei enää myönnetä, mutta merkittävä osa aravalainoilla rahoitetusta asuntokannasta on edelleen olemassa.

Valtion tuella rahoitetut asunnot, myös erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden palveluasunnot, on tarkoitettu asuntoa eniten tarvitseville ruokakunnille. Em. laeissa säädetään, että valittaessa asukkaita valtion tukemiin asuntoihin on otettava huomioon hakijaruokakuntien asunnontarve, varallisuus ja tulot. Asukasvalinnassa etusijalle on asetettava asunnottomat ja muut kiireellisimmässä asunnontarpeessa asunnon tarpeessa olevat, vähävaraisimmat ja pienituloisimmat hakijaruokakunnat. Lakien nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa asukkaiden valinnasta arava- ja korkotukivuokra-asuntoihin (166/2008) on annettu tarkemmat säännökset asukasvalinnassa noudatettavista vaatimuksista.

Em. säännöksistä johtuen valtion tuella rahoitettuihin palveluasuntoihin ei voida valita asukkaiksi hyvätulaisia tai varakkaita henkilöitä, vaikka heidän asunnontarpeensa olisikin suuri. Tällaiset henkilöt on ohjattava muihin, esim. samalla paikkakunnalla oleviin vapaarahoitteisiin palveluasuntoihin. Tästä vaatimuksesta on mahdollista poiketa ainoastaan tilanteessa, jossa kyseessä olevalla paikkakunnalla ei ole vapaarahoitteisia palveluasuntoja eikä asiakas alentuneen toimintakykynsä takia kykene selviytymään asumisestaan palvelujen turvin kotona. Valtion tuella rahoitettujen palveluasuntojen kohdistaminen vain pienituloisille ja vähävaraisille henkilöille on perusteltua paitsi valtion varojen tarkoituksenmukaisen käytön, myös EU-oikeuden valtioneuvoston päätösten näkökulmasta. Ne edellyttävät, että valtion tuella rahoitettu asuntotarjonta on kohdistettava sellaisille ihmisille, jotka eivät vähäisen maksukykynsä vuoksi kykene hankkimaan asuntoa markkinaehdoin (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 106 artiklan 2 kohdan määräysten soveltamisesta tietyille yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottaville yrityksille korvauksena julkisista palveluista myönnettävään valtioneuvoston päätös 2012/21/EU, EUVL L7/2012). Vastoin EU-oikeuden valtioneuvoston päätöksiä myönnettyt tuet ovat laittomia, ja ne voidaan joutua perimään korkoineen takaisin tukea saaneilta yrityksiltä ja yhteisöiltä.

Valtion tuella rahoitettuja palveluasuntojen asukasvalintasäännökset muodostavat siis selkeän rajoituksen sosiaalipalveluiden asiakkaiden vapaudelle valita haluamansa palveluasunto. Käytännössä tämä tilanne tulee eteen lakiluonnoksen 5 ja 6 luvuissa säädetyn asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin käytön yhteydessä. Jos asiakkaalla on merkittävästi tuloja tai varallisuutta, hän ei voi valita valtion tukemaa palveluasuntoa, vaan hänen on valittava jokin tarjolla oleva vapaarahoitteinen palveluasunto. Kyse on myös palveluntuottajien asemasta ja oikeuksista: jos palveluntuottaja tarjoaa palveluitaan valtion tuella rahoitetuissa palveluasunnoissa ja asuntoihin valitaan sosiaalipalveluiden asiakkaita vastoin em. asukasvalintasäännöksiä, palveluntuottajalle

voi ääritilanteessa tulla velvollisuus palauttaa saamansa valtion tuet korkoineen.

Näin ollen ympäristöministeriö edellyttää, että valtion tukemia palveluasuntoja koskevista asukasvalintarajoituksista otetaan nimenomainen säännös ehdotettuun valinnanvapauslainsäädäntöön, esimerkiksi alla kohdassa 24 kuvatulla tavalla.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- Ympäristöministeriö ehdottaa, että edellä kohdassa 23 todettu asia otetaan ehdotetussa valinnanvapauslainsäädännössä huomioon esim. lisäämällä lakiehdotuksen 23 §:ään (asiakassetelipalvelun tuottajan valinta) seuraava momentti:

”Jos asiakasseteli annetaan asumispalvelua varten ja asiakkaan valitsema palvelun tuottaja tarjoaa asumispalvelun toteuttamisaikaksi valtion tuella rahoitettua asuntoa, edellytetään lisäksi, että asiakas täyttää asukkaiden valinnalle tällaiseen asuntoon säädetyt edellytykset. Valtion tuella rahoitetulla asunnolla tarkoitetaan tässä momentissa asuntoa, jonka rakentamista, perusparantamista tai hankintaa varten on myönnetty lainaa asuntotuotantolain (247/1966) tai aravalain (1189/1990) mukaisesti tai tätä tarkoitusta varten otettu laina on hyväksytty asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetussa laissa (1205/1993) tai vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetussa laissa (604/2001) tarkoitettu korkotukilainaksi.”

Vastaavanlainen momentti tulisi lisätä myös lakiehdotuksen 26 §:ään (asiakkaan oikeus henkilökohtaiseen budjettiin):

”Jos henkilökohtaista budjettia käytetään asumispalvelun järjestämiseen ja asiakkaan valitsema palvelun tuottaja tarjoaa asumispalvelun toteuttamisaikaksi valtion tuella rahoitettua asuntoa, edellytetään lisäksi, että asiakas täyttää asukkaiden valinnalle tällaiseen asuntoon säädetyt edellytykset. Valtion tuella rahoitetulla asunnolla tarkoitetaan edellä 23 §:n X momentissa tarkoitettua asuntoa.”

Vaihtoehtoisesti asia voitaisiin todeta lakiehdotuksen 3 §:ssä (suhde muuhun lainsäädäntöön) esim. lisäämällä sitä koskeva virke 1 momentin loppuun. Tällöin 1 momentti kuuluisi seuraavasti:

”Tässä laissa tarkoitettuihin palvelun tuottajiin sovelletaan lisäksi järjestämislakia ja sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta annettua lakia (/), jäljempänä palveluntuottajalaki. Jos palvelun tuottaja tarjoaa asumispalvelun toteuttamisaikaksi valtion tuella rahoitettuja asuntoja, on lisäksi noudatettava, mitä aravarajoituslaissa (1190/1990) tai vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetussa laissa (604/2001) säädetään asukkaiden valinnasta tällaisiin asuntoihin.”

Yllä kuvattu yleinen lakiviittaus ei kuitenkaan olisi yhtä informatiivinen kuin varsinaisiin aineellisiin säännöksiin 23 ja 26 §:ään tehtävä lisäys.